

ZABEZPIECZE NIA SPOŁECZNE

- Ustawa z dnia 4 września 1997 roku o działach administracji rządowej (Dz. U. Z 2007 r. nr 65, poz. 437 z późn. zm.) określa zadania i kompetencje właściwych ministrów, m.in. w sferze zabezpieczenia społecznego.

Definicja :

- System zinstytucjonalizowanych świadczeń materialnych i niematerialnych, które mają na celu zagwarantowanie oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb wszystkim członkom danej społeczności.

- Zabezpieczenie społeczne obejmuje wszystkie urzędnictwa publiczne, które bez względu na swoją nazwę, mają na celu zabezpieczenie materialnych warunków egzystencji jednostki w formie odpowiednich świadczeń w określonych sytuacjach.

Historia:

- Rozwinęły się po II wojnie światowej mimo tego, że u schyłku XIX wieku funkcjonowały już jego elementy.

- W 1933 przyjęto ustawę o ubezpieczeniu społ. ujednolicającą przepisy prawne na terytorium całego kraju. W 1935 powołano **Zakład Ubezpieczeń Społecznych**. Zniesiono ubezpieczenia robotników rolnych i zastępczo do opieki i świadczeń zobowiązano właścicieli ziemskich. Stworzono jednolitą administrację ubezpieczeniową pod nadzorem rządu. Poza nią pozostawał Fundusz Bezrobocia, przekształcony w **Fundusz Pracy**. Ubezpieczeniem społ. nie byli objęci funkcjonariusze administracji państw., nauczyciele, wojskowi, pracownicy kolei i poczty, monopoli państw., a także samorządu terytorialnego, którzy korzystali ze świadczeń regulowanych przepisami służbowymi. Niezależnie od ubezpieczenia społ. wypłacano renty dla inwalidów wojennych bezpośrednio z budżetu państwa. Po II wojnie świat. nastąpił rozwój systemu zabezpieczenia społ.: ubezpieczeniem społ. objęto kolejne grupy ludności, wprowadzono nowe rodzaje świadczeń itp.

Główny cel stworzenia systemu zabezpieczeń:

- Zapewnienie członkom danego społeczeństwa zarówno bezpieczeństwa socjalnego jak i bezpieczeństwa przed różnymi rodzajami ryzyka socjalnego takimi jak :
  - Macierzyństwo
  - Zgon żywiciela rodziny
  - Starość
  - Utrata pracy
  - Niezdolność do pracy ze względów zdrowotnych

Świadczenia z ubezpieczenia społ. związane z macierzyństwem i opieką nad dzieckiem obejmują:

- zasiłek macierzyński w czasie urlopu macierzyńskiego, trwającego 16 tyg. po urodzeniu pierwszego dziecka, 18 tyg. po urodzeniu następnych dzieci oraz 26 tyg. po porodzie mnogim;
- zasiłek porodowy na każde urodzone dziecko;
- zasiłek wychowawczy (od 1981) wypłacany przez 2 lata w czasie urlopu wychowawczego (przez 3 lata matkom samotnym);
- zasiłki rodzinne, opiekuńcze płatne w czasie sprawowania przez matkę opieki nad chorym dzieckiem;
- zasiłki na dzieci kalekie.

Świadczeniami dla ludzi starych i niezdolnych do pracy są:

- emerytury, renty inwalidzkie, renty rodzinne, świadczenia dla kombatantów i inwalidów wojennych. W 1977 wprowadzono emerytury i renty dla rolników przekazujących gospodarstwa również następcom, a nie tylko państwu. Świadczeniami emerytalno-rentowymi są objęte wszystkie grupy ludności, jednak uprawnienia emerytalno-rentowe są różnie uregulowane dla różnych grup zawodowych. Pracujący w szczególnie trudnych warunkach oraz osoby o dłuższym stażu pracy mają prawo do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę (kobiety w wieku 55 lat, mężczyźni — 60). Specjalne uprawnienia i ulgi przysługują kombatantom oraz inwalidom wojennym.

Dział „Zabezpieczenia społeczne” obejmuje sprawy:

- Ubezpieczeń społecznych i zaopatrzenia społecznego
- Funduszy emerytalnych
- Pomocy społecznej i świadczeń na rzecz rodziny
- Świadczeń socjalnych
- Zatrudnienia
- Rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, kombatantów i osób represjonowanych
- Koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego
- Działalności pożytku publicznego

- Dział „zdrowie” obejmuje m.in. Sprawy ochrony zdrowia i organizacji opieki zdrowotnej, nadzoru nad produktami leczniczymi i wyrobami medycznymi, lecznictwa uzdrowiskowego oraz koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie rzeczowych świadczeń leczniczych.

Wśród zabezpieczeń społecznych mających charakter powszechny możemy wyróżnić:

- Praca socjalna
- Dofinansowanie w zakresie opieki i pomocy społecznej
- Ochronę zdrowia
- Ubezpieczenia społeczne
- Ubezpieczenia osobowe i majątkowe ludności
- Świadczenia dla inwalidów
- Zasiłki
- Bezpieczeństwo socjalne
- Stypendia

Na system zabezpieczenia społecznego w Polsce składają się:

- system ubezpieczenia i zaopatrzenia społecznego
- System ubezpieczenia zdrowotnego
- Świadczenia z tytułu bezrobocia
- Świadczenia rodzinne

-
- W celu realizacji zabezpieczenia społecznego konieczne jest funkcjonowanie instytucji opieki społecznej, która jest powoływana przez państwo lub władze terenowe.

Zadania z zakresu zabezpieczania społecznego realizują liczne podmioty, m.in:

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS)
- Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ)
- Otwarte fundusze emerytalne (OFE)
- Pracownicze programy emerytalne (PPE)

- Obowiązek ubezpieczenia na wypadek określonych ryzyk socjalnych oraz gwarancje świadczeń w przypadku zaistnienia danego ryzyka zapisane są w wielu aktach prawnych, poczynając od aktu prawnego najważniejszego rzędu, czyli Konstytucji RP.

Szczegółowe regulacje dotyczące poszczególnych obszarów zabezpieczenia społecznego określają odrębne ustawy, z których najważniejsze to:

- § ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. nr 205, poz. 1585 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz.U. nr 228, poz. 1507 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 roku o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2010 r. nr 34, poz. 189 z późn. zm.)

- § ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. nr 237, poz. 1656 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2010 r. nr 77, poz. 512 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009 r. nr 167, poz. 1322 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 r. nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz.U. nr 135, poz. 1268 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. nr 120, poz. 1252 z późn. zm.),
- § ustawa z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2008 r. nr 50, poz. 291 z późn. zm.).

□ **Świadczenia lecznicze udzielane są na podstawie:**

§ ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. nr 164, poz. 1027 z późn. zm.).

□ **Świadczenia na wypadek bezrobocia przysługują na mocy:**

§ ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r. nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

□ **Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na podstawie:**

§ ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

□ **Świadczenia rodzinne udzielane są na podstawie:**

§ ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 r. nr 139, poz. 992 z późn. zm.).

□ **Świadczenia z funduszu alimentacyjnego udzielane są na podstawie:**

§ ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2009 r. nr 1, poz. 7 z późn. zm.).

□ **Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych odbywa się na podstawie:**

§ ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. nr 127, poz. 721).

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

